

Meten is weten

Auteur(s):

DNB

*Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Maarten van Rooij, Bouke Buitenkamp en Ad Stokman van de Nederlandsche Bank.***Verschenen in:**

ESB, 86e jaargang, nr. 4322, pagina 683, 7 september 2001

Rubriek:

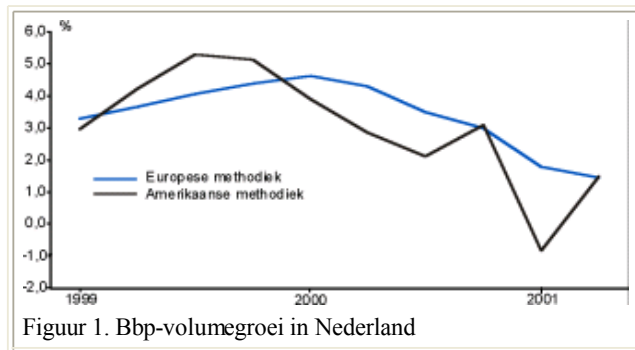
DNB-indicator

Trefwoord(en):

conunctuur

*Een onjuiste interpretatie van macro-economische groeicijfers kan de gebruiker op het verkeerde spoor zetten.***"Dreiging recessie afgewend door wonderbaarlijk herstel Nederlandse economie", zo hadden de krantenkoppen wellicht geluid indien de economische groei op de Amerikaanse manier zou zijn gemeten en men zich niet bewust was van de achtergronden bij deze ontwikkeling. Gelukkig worden de Nederlandse cijfers met meer nuance gepresenteerd.****'Europese' methodiek**

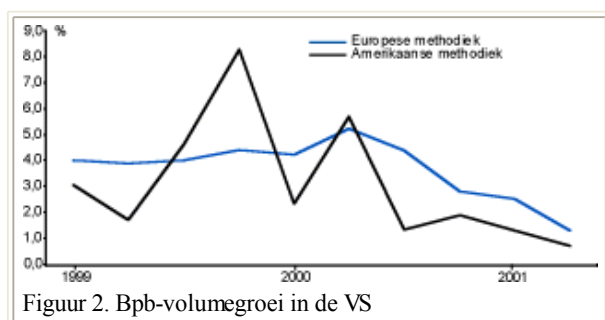
Het CBS presenteert de economische groei volgens de in Europa gebruikelijk methode van groeicijfers ten opzichte van het vorige overeenkomstige kwartaal. De bbp-volume-groei is daarbij afgenomen van 2,8 procent in het laatste kwartaal van vorig jaar tot 1,6 procent en 1,5 procent in de eerste twee kwartalen van dit jaar. Hierbij zij aangetekend dat de groei in het vierde kwartaal van vorig jaar opwaarts en in het eerste kwartaal van dit jaar neerwaarts is vertekend door het naar voren halen van bestedingen vooruitlopend op de verhoging van het hoge btw-tarief van 17,5 procent naar 19 procent begin dit jaar. Presentatie van de economische groei volgens de Amerikaanse methodiek zou deze vertekening evenwel fors uitvergroten ([figuur 1](#)).

Figuur 1. Bbp-volume-groei in Nederland

'Amerikaanse' methodiek

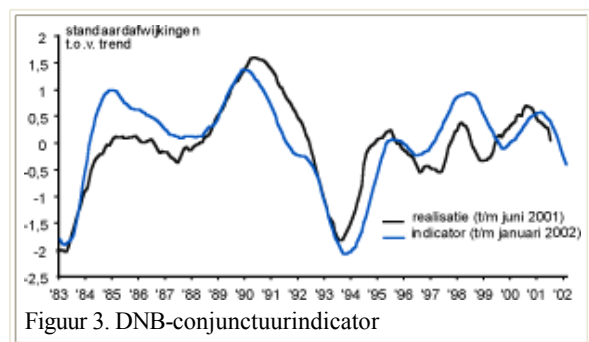
In de VS is het gebruikelijk om de economische groei uit te drukken in geannualiseerde kwartaal-op-kwartaal mutaties van het seizoenvrije bbp. Op deze manier gemeten kelderde de groei in Nederland van 3,1 procent in het vierde kwartaal van 2000 naar een krimp van 0,8 procent in het eerste kwartaal van dit jaar om vervolgens sterk aan te trekken tot anderhalf procent in het tweede kwartaal. Doordat de kwartaal-op-kwartaal groei wordt opgeblazen tot een jaarcijfer worden ook de gevolgen van incidentele factoren zoals anticipatiegedrag op een btw-wijziging of een mkz-crisis uitvergroot ¹. Voordeel van deze meetwijze is daarentegen dat veranderingen in het groeitempo vroegtijdig kunnen worden gesignaleerd. Zo was eind vorig jaar al snel duidelijk dat de Amerikaanse economie haar momentum verloor ([figuur 2](#)).

Figuur 2. Bbp-volume-groei in de VS

Statistische vertekeningen

Indien we, in een poging om door de effecten van anticipatie op de btw-verhoging heen te kijken, veronderstellen dat het groeitempo in het vierde kwartaal van vorig jaar en het eerste kwartaal van dit jaar niet is gewijzigd, bedraagt de kwartaal-op-kwartaal groei in beide kwartalen 0,4 à 0,5 procentpunt. De kwartaal-op-kwartaal groei in het tweede kwartaal van dit jaar zou daarbij vrijwel nihil zijn. Dit betekent evenwel niet dat de onderliggende groei tot stilstand is gekomen, want ook het tweede kwartaal is negatief beïnvloed en wel door de gevolgen van de mkz-crisis. Alleen de directe effecten worden reeds becijferd op 0,3 procentpunt van de bbp-volumegroei. Al met al lijkt het erop dat ongerekend vertekeningen de kwartaal-op-kwartaal groei al vier kwartalen 0,4 à 0,5 procentpunt bedraagt. Indien deze groei aanhoudt, zal in de jaarcijfers puur op basis van statistische effecten als gevolg van de btw-verhoging en de mkz-crisis een groeiversnelling te zien zijn van ruwweg anderhalf procent dit jaar tot circa twee procent volgend jaar, waarbij de groei volgend jaar vanwege de basiseffecten van deze verschijnselen opwaarts vertekend zal zijn. Overigens duidt ook de DNB-conjunctuurindicator tot en met januari volgend jaar op een beneden trendmatige ontwikkeling ([figuur 3](#)). De hierop gebaseerde bbp-indicator voorziet voor 2001 een economische groei in Nederland van 1,7 procent

¹ Door uit te gaan van het seizoenvrije bbp worden wel een aantal standaardeffecten, zoals kalendereffecten en graaddagen, uit de data gefilterd. Nadeel is evenwel dat de methode van seizoencorrectie grote invloed heeft op de gepresenteerde cijfers. Zie *De Nederlandse conjunctuur 2000*, aflevering 3, CBS, Voorburg, blz. 34-39.